

Охорона земель

Автор: заслужений природоохоронець України Іван ПАЛАМАРЧУК

АгроPRO - єдиний в Україні практичний журнал для керівників малих та середніх агропідприємств

Охорона земель

- ▶ Звалища сміття в Україні:
- ▶ 5,5 тис - сміттєвих полігонів
- ▶ 9 тис га - площа сміттєвих полігонів
- ▶ 27 тис - нелегальних звалищ сміття
- ▶ 1,2 тис га - площа нелегальних звалищ сміття
- ▶ Дані Мінекології і Мінрегіонбуду

АгроPRO - єдиний в Україні практичний журнал для керівників малих та середніх агропідприємств

Мала земельна конституція

ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» від 28.04.2021

- ▶ Вказаним Законом скасовано документ дозвільного характеру - дозвіл на зняття та перенесення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) земельних ділянок.
- ▶ Недопущення посадових осіб органів, що здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель, до здійснення заходів державного контролю:

тягне за собою накладення штрафу на громадян від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (8500 - 17000)

і на посадових осіб - від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян» (17000 - 34000).

Площа земельної ділянки сільськогосподарського призначення державної або комунальної власності, право оренди, емфітевзису якої виставляється на земельні торги, не може перевищувати 20 гектарів

Мала земельна конституція

ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» від 28.04.2021

- ▶ Власники земельних ділянок та землекористувачі мають право здійснювати зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок виключно на підставі розробленого у встановленому законом порядку робочого проекту землеустрою. Переміщення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) в межах однієї і тієї самої земельної ділянки, призначеної для ведення особистого селянського господарства, ведення садівництва, будівництва і обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка), індивідуального дачного будівництва та будівництва індивідуальних гаражів, здійснюється без розроблення робочого проекту землеустрою

АгроPRO - єдиний в Україні практичний журнал для керівників малих та середніх агропідприємств

МЕТОДИКА

визначення розмірів шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства (наказ Мінприроди від 27.10.1997 № 171)

- ▶ Методика використовується розрахунку розмірів відшкодування шкоди через забруднення земель хімічними речовинами, їх засмічення промисловими, побутовими та іншими відходами, допущеного внаслідок дії чи бездіяльності і поширюється на всі землі України незалежно від їх категорії та форм власності.
- ▶ на основі актів перевірок, протоколів про адміністративне правопорушення та інших матеріалів, що підтверджують факт засмічення земель, протягом шести місяців з дня виявлення порушення
- ▶ засмічення земель - наявність на території земельних ділянок сторонніх предметів і матеріалів.
- ▶ Землі вважаються засміченими, якщо на відкритому ґрунті наявні сторонні предмети і матеріали, сміття без відповідних дозволів, що призвело або може призвести до забруднення навколишнього природного середовища.

МЕТОДИКА

визначення розмірів шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства (наказ Мінприроди від 27.10.1997 № 171)

Джерела засмічення земельних ресурсів:

- ▶ сторонні предмети і матеріали, сміття без відповідних дозволів

Виявлення і документування правопорушень:

акти перевірок, протоколи про адміністративне правопорушення та інші матеріали, що підтверджують факт засмічення земель

АгроPRO - єдиний в Україні практичний журнал для керівників малих та середніх агропідприємств

МЕТОДИКА

визначення розмірів шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства (наказ Мінприроди від 27.10.1997 № 171)

Шкода внаслідок засмічення земель визначається за формулою:

► $R_{шз} = A \times B \times G_{оз} \times P_{дз} \times K_{зз} \times K_{ег}$

$R_{шз}$ - розмір шкоди від засмічення земель, грн;

A - питомі витрати на ліквідацію наслідків засмічення земельної ділянки, значення якого дорівнює 0,5;

B - коефіцієнт перерахунку, що при засміченні земельної ділянки відходами дорівнює 15, а небезпечними відходами - 300;

$G_{оз}$ - нормативна грошова оцінка земельної ділянки, що зазнала засмічення, грн/кв. м;

$P_{дз}$ - площа засміченої земельної ділянки кв. м;

$K_{зз}$ - коефіцієнт засмічення земельної ділянки, що характеризує ступінь засмічення її відходами, який визначається за [додатком 5](#);

$K_{ег}$ - коефіцієнт еколого-господарського значення земель визначається за [додатком 2](#) (від 1 до 5,5)

Приклад розрахунку

№ з/п	Показники	Позначення показника	Джерела одержання або розрахунок показника	Значення показника (коефіцієнта)
1	2	3	4	5
1	Площа засміченої ділянки, кв.м	П _{дз}	За актом про засмічення земель та за матеріалами спеціальних вишукувань	530
2	Об'єм відходів, куб.м	О _в		285
3	Питомі витрати на ліквідацію наслідків засмічення	А	Постійна величина	0,5
4	Коефіцієнт перерахунку, що при засміченні земельної ділянки побутовими, промисловими та іншими відходами дорівнює 15, а небезпечними (токсичними) відходами - 300	Б	Перемінна величина	15
5	Нормативна грошова оцінка земельної ділянки (проіндексована), грн/кв.м	Г _{оз}	За витягом з технічної документації з нормативної грошової оцінки земельної ділянки	335,70
6	Коефіцієнт засмічення земельної ділянки	К _{зз}	<u>Додаток 5</u>	4
7	Коефіцієнт еколого-господарського значення земель	К _{ег}	<u>Додаток 2</u>	1
8	Розмір шкоди, грн	Р _{шз}	Формула (6)	5337630,00

Рекультивация земель

- ▶ Земельний кодекс України, Стаття 166. Рекультивация порушених земель
- ▶ 1. Рекультивация порушених земель - це комплекс організаційних, технічних і біотехнологічних заходів, спрямованих на відновлення ґрунтового покриву, поліпшення стану та продуктивності порушених земель.
- ▶ 2. Землі, які зазнали змін у структурі рельєфу, екологічному стані ґрунтів і материнських порід та у гідрологічному режимі внаслідок проведення гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт, підлягають рекультивации.
- ▶ Закон «Про охорону земель», Стаття 52. Рекультивация земель

При проведенні гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт, пов'язаних з порушенням ґрунтового покриву, відокремлена ґрунтова маса підлягає зняттю, складуванню, збереженню та перенесенню на порушені або малопродуктивні земельні ділянки відповідно до робочих проектів землеустрою.

АгроPRO - єдиний в Україні практичний журнал для керівників малих та середніх агропідприємств

Типові помилки яких допускаються землекористувачі

- ▶ 1. забруднення та засмічення земельних ділянок відходами та хімічними речовинами;
- ▶ 2. зняття та перенесення ґрунтового покриву без робочого проекту;
- ▶ 3. не повернення раніше відпрацьованих земельних ділянок згідно умов визначених договором оренди;
- ▶ 4. самовільне захоплення земельних ділянок;
- ▶ 5. використання не за цільовим призначенням;
- ▶ 6. не сплата втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва;
- ▶ 7. **не використовується механізм мінімізації розміру орендної плати !!!**

АгроPRO - єдиний в Україні практичний журнал для керівників малих та середніх агропідприємств

Юридична відповідальність у сфері охорони земель (ЗУ «Про охорону земель»)

- ▶ **Стаття 56.** Відповідальність за порушення законодавства України про охорону земель
- ▶ Юридичні і фізичні особи, винні в порушенні законодавства України про охорону земель, несуть відповідальність згідно із законом.
- ▶ Застосування заходів дисциплінарної, цивільно-правової, адміністративної або кримінальної відповідальності не звільняє винних від відшкодування шкоди, заподіяної земельним ресурсам.
- ▶ Шкода, заподіяна внаслідок порушення законодавства України про охорону земель, підлягає відшкодуванню в повному обсязі.

АгроPRO - єдиний в Україні практичний журнал для керівників малих та середніх агропідприємств

Кодекс України про адміністративні правопорушення

- ▶ **Стаття 52. Псування і забруднення сільськогосподарських та інших земель**
- ▶ Псування сільськогосподарських та інших земель, забруднення їх хімічними і радіоактивними речовинами, нафтою та нафтопродуктами, неочищеними стічними водами, виробничими та іншими відходами, а так само невжиття заходів по боротьбі з бур'янами -
- ▶ тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від двадцяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб, громадян - суб'єктів підприємницької діяльності - від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

АгроПРО - єдиний в Україні практичний журнал для керівників малих та середніх агропідприємств

Кримінальний Кодекс України

- ▶ **Стаття 239. Забруднення або псування земель**
- ▶ 1. Забруднення або псування земель речовинами, відходами чи іншими матеріалами, шкідливими для життя, здоров'я людей або довкілля, внаслідок порушення спеціальних правил, якщо це створило небезпеку для життя, здоров'я людей чи довкілля, -
 - ▶ караються штрафом від однієї до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.
- ▶ 2. Ті самі діяння, що спричинили загибель людей, їх масове захворювання або інші тяжкі наслідки, -
 - ▶ караються обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

АгроPRO - єдиний в Україні практичний журнал для керівників малих та середніх агропідприємств

Презентацію закінчено

Дякую за увагу